

Bakgrund

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö, egendom och annat gods, om de inte hanteras rätt under en transport.

Begreppet transport innefattar förflyttning av godset med ett transportmedel samt lastning och lossning, förvaring och annan hantering som utgör ett led i förflyttningen.

Vad betyder ADR?

ADR är ett europagemensamt regelverk för transport av farligt gods på landsväg. Den svenska versionen av regelverket heter ADR-S och ges ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Innan MSB bildades 1 januari 2009 gavs ADR-S ut av Räddningsverket. ADR är en förkortning för European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road.

Vem behöver ADR-utbildning?

Förare som transporterar farligt gods ska inneha förarintyg som är utfärdat av Räddningsverket eller annan behörig myndighet. Förare som transporterar farligt gods som så kallad värdeberäknad mängd omfattas inte av kravet på förarutbildning. Enligt SRVFS 2004:14 (ADR-S) krävs däremot utbildning i de regler som rör deras arbetsuppgifter och ansvarsområde.

Intyget visar att föraren deltagit i s.k. ADR-utbildning och genomgått godkänt prov avseende de särskilda krav som måste uppfyllas för transport av farligt gods. Förarintyg krävs när man transporterar farligt gods över värdeberäknad mängd under någon av följande förutsättningar:

- Explosiva ämnen och föremål oaktat fordonets totalvikt
- Radioaktiva ämnen oaktat fordonets totalvikt
- Tankfordon och batterifordon med en sammanlagd volym över 1000 l
- Tankcontainrar med en individuell volym över 3000 l
- Beroende på vilken behörighet en förare har behov av på sitt ADR-intyg måste föraren välja vilken utbildning han vill gå

Specialutbildning

För att erhålla ADR-intyg med behörighet att transportera explosiva ämnen, radioaktiva ämnen och tankar krävs dessutom specialutbildning. ADR-intyget gäller i fem år. Det går att förnya intyget när som helst inom den 12-månadersperiod som föregår intygets utgångsdatum. En påminnelse skickas ut sex månader innan intyget upphör att gälla.

Klassificering av farligt gods

Klassificeringssystemet är centralt i sammanhanget och ligger till grund för på vilket sätt en kemikalie kan transporteras. Farligt gods definieras i lagen och förordningen om transport av farligt gods, som kemikalier tillhörande någon av de nio klasserna (riskkategorier) enligt FN:s system.

Klassbeteckning	Typ
Klass 1	Explosiva ämnen och föremål
Klass 2	Gaser
Klass 3	Brandfarliga vätskor
Klass 4.1	Brandfarliga fasta ämnen
Klass 4.2	Självantändande ämnen
Klass 4.3	Ämnen som utvecklar brandfarlig gas vid kontakt med vatten
Klass 5.1	Oxiderande ämnen
Klass 5.2	Organiska peroxider
Klass 6.1	Giftiga ämnen
Klass 6.2	Smittförande ämnen
Klass 7	Radioaktiva ämnen
Klass 8	Frätande ämnen
Klass 9	Övriga farliga ämnen och föremål (miljöfarlighetskriterier ingår i klass 9)

Andra klassindelningar

Det finns även andra klassindelningar av kemikalier beroende på lagstiftning. Kemikalierna kan även ha kombinationer av egenskaper. Kemikalierna kan vara mer eller mindre vattenlösliga, brandfarliga, tunga eller lätta jämfört med vatten eller luft, ha olika viskositet o.s.v. Vid brand kan andra ämnen bildas än de som är inblandade och dessa kan ge konsekvenser för människor och miljö. En mängd olika scenarier kan därför uppstå vid olyckor.